

Kim V. deel II: Een afgedwongen valse bekentenis?

Prof. dr. C. de Ruiter

In het vorige nummer van *GZ-Psychologie* schreven collega's Merkelbach en Smeets (2010) een interessante bijdrage over de zaak Kim V. Zij opperden het alternatieve psychofarmacologische scenario voor de moord op Kim's twee jonge kinderen, in plaats van de Freudiaanse psychohydraulica van het Pieter Baan Centrum. Maar de psychofarmacologische hypothese kan alleen getoetst worden als bij verdachten van serieuze geweldsdelicten die kort na het misdrijf worden gearresteerd onmiddellijk bloed afgenomen wordt, en daarvoor moet de gearresteerde eerst toestemming geven. Het is een vreemd aspect van de Nederlandse wet: iemand als verdachte aanmerken en gedurende een aantal dagen opsluiten in een politiecel mag wel, maar bloed afnemen niet, dat schendt de lichamelijke integriteit, terwijl de bevindingen uit het bloedonderzoek belangrijke juridische gevolgen kunnen hebben. Wanneer iemand verdacht wordt van een verkeersmisdrijf is afname van bloed wel uitsluitend, conform het Besluit Alcoholonderzoeken (Besluit van 5 juli 1997, houdende nadere regels omtrent de wijze van uitvoering van de artikelen 160, vijfde lid, en 163 van de Wegenverkeerswet 1994). Gezien het feit dat bij de meeste geweldsmisdrijven alcohol en/of drugs een belangrijke rol spelen, lijkt het me raadzaam ook bij verdenking van dit type misdrijven afname van bloed verplicht te stellen.

Tot zover de forensische psychofarmacologie, terug naar Kim V., want behalve het psychofarmacologische scenario is er nog een alternatief scenario, waarvoor belangrijke aanwijzingen in het dossier te vinden zijn, zo ontdekte ik toen ik haar in het najaar van 2007 in de vrouwengevangenis onderzocht. Ik verrichtte dat onderzoek op verzoek van de rechter-commissaris (R-C), die mij om een onafhankelijke contra-expertise had verzocht, nadat de verdediging bezwaar had gemaakt tegen het rapport van het PBC. Dat PBC-rapport kreeg ik niet van de R-C, want men wilde een zuiver onafhankelijk onderzoek. Ik heb de R-C gevraagd om de resultaten van het milieuonderzoek van het PBC te mogen ontvangen, omdat hierin vaak belangrijke collaterale informatie staat, die bij forensisch psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk is, en het leek me niet zinvol dit deel van het onderzoek over te doen. Het milieudeel van het PBC-rapport heb ik dus wel ontvangen.

Om nog even de herinnering van de lezer op te frissen: Kim V. wordt ten laste gelegd dat zij opzettelijk (en met voorbedachten rade) haar kinderen Emmy¹ (2 jaar) en Christian (5 maanden) van het leven heeft beroofd door meermalen met een (steak) mes in het lichaam te steken. Subsidiar werd haar doodslag ten laste gelegd. Ik kreeg van de R-C het hele politiedossier, inclusief alle verdachten- en getuigenverhooren, de forensisch-technische rapporten, en een uittreksel uit de Justitiële Documentatie. De vraagstelling van de R-C was het rijtje standaard onderzoeksvragen: (1) Is onderzochte lijdende aan een ziekelijke stoornis en/of gebrekkige ontwikkeling van zijn? (2) Beïnvloedde de eventuele ziekelijke stoornis en/of gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens onderzochte's gedragskeuzen c.q. zijn gedragingen

ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde? (3) Is er iets te zeggen over de mate van toerekeningsvatbaarheid? (4) En over het eventuele recidiverisico? en ten slotte, (5) Welke maatregelen zijn te adviseren om de kans op herhaling te beperken?

Kim in de vrouwengevangenis

Ik tref een 22-jarige vrouw aan, die er wat jonger uitziet dan haar kalenderleeftijd. Ze maakt een nerveuze, depressieve en uitgeputte indruk. Ze heeft last van rusteloosheid van binnen en moeite met concentreren. Ook heeft zij nachtmerries met flarden van de gebeurtenissen rond het overlijden van haar kinderen. Er is ook sprake van zogenaamde *survivor guilt*. Kim heeft het gevoel als moeder gefaald te hebben omdat ze haar kinderen niet beschermd heeft: 'Als jij beter je best had gedaan misschien waren je kinderen er dan nog geweest. Dat kun je niet weten. Maar met dat gevoel sta ik elke ochtend weer op.' De laatste weken heeft zij last van angstgevoelens, gepaard met pijn op de borst; suïcidedachten heeft ze niet. Ze gebruikt sinds twee maanden een antidepressivum.

Ondanks haar gedrukte stemming en vermoeidheid zet ze zich goed in tijdens de gesprekken. Ze vertelt gedetailleerd over haar jeugd, die zeker niet vlekkeloos is verlopen. Met enig zelfinzicht kijkt ze terug op haar opstandige houding tijdens de puberteit,

1 De namen van de kinderen zijn gefingeerd en overgenomen uit de publicatie van Merkelbach en Smeets (2010). De naam van Kim is niet gefingeerd, omdat haar raadvrouw Mr. Esther Vroegh (2008) al eerder over deze zaak publiceerde, en consistentie qua namen verwarring voorkomt..

waardoor ze met de verkeerde vrienden omging en haar school verwaarloosde door te spijbelen. Het overlijden van haar kinderen en de arrestatie en de daaropvolgende detentie hebben haar boos, maar ook strijdbaar gemaakt. Ze vindt dat ze zich vroeger te veel door de omstandigheden liet bepalen. Haar relationele verleden spreekt wat dit betreft boekdelen.

Toen Kim V. Richard, de vader van haar twee kinderen, leerde kennen was zij zeventien jaar. Ze was verliefd en zegt dat ze goed met hem kon praten in het begin. Hij was stratenmaker bij een bedrijf. Vóór Richard had ze ook andere vriendjes gehad; maar dat kon je volgens haar geen echt serieuze relaties noemen. De relatie met Richard was instabiel; ze maakten veel ruzie. Volgens Kim ging het om de kleinste dingen. De relatie eindigt. Dan blijkt dat Kim in verwachting is van een dochter. Richard zegt eerst dat hij zal helpen met de baby, maar hij is niet bij de bevalling en toont pas belangstelling als Emmy 4 maanden oud is. De relatie raakt weer 'aan', hoewel ze niet meer gaan samenwonen. Ook nu ontstaan weer veel ruzies, merendeels over Emmy. Kim maakt volgens haar zeggen een eind aan de relatie omdat Emmy bang begint te worden voor Richard. Hij scheldt en gooit met dingen.

Richard houdt er een tweede leven op na: hij dealt drugs, voornamelijk cocaïne en XTC. Toen ze nog samenwoonden deed hij dit vanuit hun gezamenlijke woning. Kim begint cocaïne te gebruiken kort nadat ze een relatie met Richard krijgt. Ze zegt dat ze het deed uit nieuwsgierigheid. Het was altijd in huis, omdat Richard erin dealde. Er is een periode geweest dat ze aan cocaïne verslaafd was; ze gebruikte van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Ze begon heel erg af te vallen. Tijdens de zwangerschappen zegt ze niet gebruikt te hebben, behalve 1 of 2 keer toen ze van Emmy zwanger was. Volgens Kim wordt ze van binnen rustig van de cocaïne, hoewel ze wel veel en druk gaat praten. Op de avond/nacht waarop het ten laste gelegde plaatsvond, heeft Kim V. samen met een vriend, Bob, cocaïne gebruikt. Kim zegt dat zij sinds Christian's geboorte twee maal cocaïne heeft gebruikt (waarvan één keer op de bewuste avond). Volgens Kim had de cocaïne die avond geen bijzonder of ander effect op haar dan anders.

Benny

Een belangrijk onderdeel van ieder gedragskundig onderzoek Pro Justitia is natuurlijk het gesprek over het ten laste gelegde. Dat gesprek neemt in dit geval een bijzondere wending, want Kim ontkent haar kinderen gedood te hebben. Ze zegt dat ze die avond bezoek kreeg van Bob, met wie ze samen cocaïne gebruikt heeft. Nadat Bob haar flat verlaten had, ging de deurbel en stond Benny voor haar deur. Volgens Kim kwam Benny aan de deur om geld dat Richard hem nog schuldig zou zijn. Kim zegt dat ze geen geld heeft en wil dat Benny haar woning verlaat, maar dat doet hij niet: 'En hij bleef maar doorgaan en ik kreeg op een gegeven moment een flinke duw van hem. Ik vloog naar achteren, maar ik heb hem toen bedreigd met een mes. Dat hij mijn huis uit moest gaan. En dat ging die niet. Dus op een gegeven moment was het een worsteling, waardoor hij dat mes op een gegeven

moment in handen kreeg. Maar ik stond met hem in de woonkamer op een gegeven moment, dat ik mijn zoon Christian hoorde huilen. En vanaf dat moment is het echt een zwart gat. Want altijd als er spanningen waren in huis of te veel geluid, dan werd die kleine altijd wakker. Chris is gewoon erg gevoelig. En vanaf dat moment, omdat ik naar hem toe wilde gaan. Ik weet eigenlijk niet wat er toen gebeurd is. Alleen toen ik op wilde staan, dat hij met een glimlach voor mijn neus stond en dat hij tegen mij heeft gezegd: 'Je kindjes zullen voor altijd slapen.'

Ik vraag Kim hoe lang zij denkt dat de periode, die zij zich niet herinnert, heeft geduurd. Zij kan dit niet aangeven. In de proces-verbaal van de politieverhoor, heb ik gelezen dat zij tijdens één verhoor heeft toegegeven haar kinderen gedood te hebben. Daarover zegt zij tijdens het gesprek met mij dat dit een valse bekentenis is geweest, die zij zou hebben afgelegd onder grote psychologische druk van de politie. De verbalisanten geloofden haar Benny-verhaal niet. De uiteindelijke bekentenis is qua details minimaal, en ook weer ingetrokken. Hier ligt mogelijk een serieus probleem, en ik besluit de verdachtenverhoor en detail te bekijken.

De hoofdinspecteur

In de literatuur over het politieverhoor wordt een onderscheid gemaakt tussen een informatieverzamelende en een beschuldigende verhoorstijl. Bij de informatieverzamelende stijl vragen de verhoorders de verdachte om gedetailleerde informatie over zijn/haar activiteiten met behulp van open vragen, zoals: 'Waar was je tussen 3 en 4 uur 's middags?' Bij de beschuldigende interviewstijl confronteert de verhoorder de verdachte met beschuldigingen, zoals: 'Jouw reacties maken dat ik denk dat je iets voor mij verbergt' (Vrij, Mann, Kristen, & Fisher, 2007). De interviewstijl beïnvloedt uiteraard de reactie van de verdachte: beschuldigende verhoren leiden vaak tot korte, ontkennende antwoorden en informatieverzamelende interviews tot langere, uitgebreidere antwoorden.

In de verhoren met Kim V. zien we deze fenomenen terug. Tijdens de eerste verhoren wordt voornamelijk gewerkt met een informatieverzamelende interviewstijl. Kim geeft relatief veel informatie over zichzelf. Het zesde verhoor, acht dagen na het drama, is echter om een aantal redenen anders. Ten eerste duurt het zeer lang. Het begint om 13.19 uur en eindigt om 20.05 uur. In het proces-verbaal staat dat het verhoor om 19.08 onderbroken is voor een pauze. Gaandeweg dit zesde verhoor verandert de interviewstijl steeds meer in een (zeer) beschuldigende. Kim wordt beschuldigd van liegen. Kim geeft zelf aan dat zij zich dingen niet kan herinneren, bijvoorbeeld of ze water in de wc of in de keuken heeft horen lopen, maar dat wordt door de verhoorders als teken van liegen beschouwd. Daarna komt hoofdinspecteur J. Bond de verhoorkamer binnen. Deze hanteert een zeer suggestieve en beschuldigende interviewstijl, bijvoorbeeld: 'Wil je misschien in de brief erbij zetten, die meegaat in de kist, dat je er spijt van hebt.' Deze beschuldigende stijl gaat lange tijd door. Kim zegt daarover tijdens het huidige onderzoek dat ze erg bang was voor deze meneer Bond, en dat ze daarom uiteindelijk een

Mark Kinet (red.)

Parentificatie. Als het kind te snel ouder wordt

(nr. 13 in de reeks Psychoanalytisch Actueel)

isbn: 9789044125290

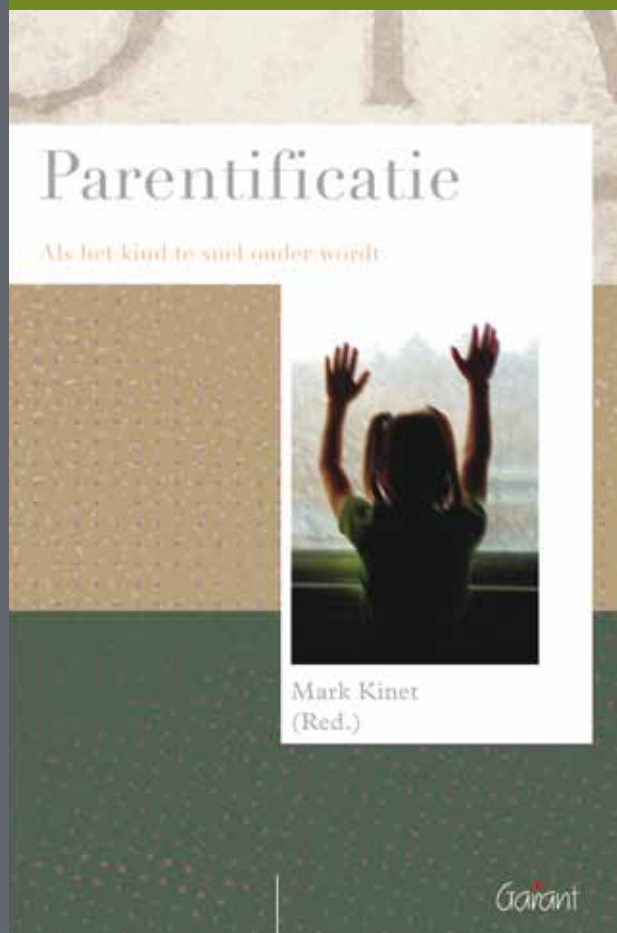
212 blz.

€ 24,20

Met parentificatie wordt bedoeld dat het kind op oneigenlijke wijze verantwoordelijk wordt (gemaakt) voor het welbevinden van de ouders. Als dusdanig is het vaak een belangrijke risicofactor voor het ontstaan van allerlei psychopathologie. Parentificatie heeft een impact op de gehechtheid en/of zal de verhouding tot de anderen bepalen zoals niet hypothekeken. Het kind kan inderdaad in min of meerdere mate geroepen worden en/of zich geroepen voelen om bepaalde oneigenlijke zorgen op zich te nemen. Het wordt als het ware te snel ouder. Het mobiliseert daarbij de nodige krachten en talenten. Maar op latere leeftijd kan dit fenomeen zich op uiteenlopende wijze wreken. De bedoeling van deze publicatie is dit uiterst relevant en complex gegeven vanuit diverse optieken te belichten en ggz-werkers voor deze nu eens verdoken, dan weer veronachtzaamde dynamiek te sensibiliseren.

Mark Kinet is hoofdgeneesheer van de Kliniek St.-Jozef, Centrum voor Psychiatrie en Psychotherapie in Pittem en voert een zelfstandige psychoanalytische praktijk in Gent. Hij is voormalig voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Psychoanalytische Therapie, participant van de Belgische School voor Psychoanalyse, bestuurslid van de Stichting Psychoanalyse en Cultuur, coördinator van de reeks 'Psychoanalytisch Actueel' en auteur van 'Freud & Co in de Psychiatrie' (2006) en 'De Wetenschap van de Liefde en de Kunst van de Computeranalyse' (2008).

Met bijdragen van Gino Ameye, Jan Cambien, Mieke Hoste, Nelleke Nicolai, Rita Stevens, Jean-François Le Goff, Michel Thys en Mark Kinet.



Andere titels in de reeks Psychoanalytisch Actueel:

- Grootse patiënten, kleine therapeuten. Narcisme en psychotherapie
- Mentalisatie
- Freud & Co in de psychiatrie
- Zuchtigheid en Afhankelijkheid
- Hysterie en psychoanalyse
- Tussen ruis en storingen...
- Psychoanalyse en/van het systeem
- Empathie
- Horen, zien en spreken
- Vergezichten
- Achter de deur
- De groep in psychoanalyse

Bestellen kan via de website.

www.garant-uitgevers.eu

Enkele auteurs, waaronder **Mark Kinet**, zullen aanwezig zijn tijdens de **studiedag Parentificatie** op vrijdag 3 december 2010.

Voor meer informatie, zie www.benecke.nl

Garant

Garant-Uitgevers n.v.
Koninginnelaan 96
7315 EB Apeldoorn
Tel.: 055 522 06 25
Fax: 055 522 56 94
info@garant-uitgevers.nl

Garant-Uitgevers n.v.
Somersstraat 13-15
2018 Antwerpen
Tel.: 03 231 29 00
Fax: 03 233 26 59
info@garant.be

bekentenis heeft afgelegd. Deze bekentenis heeft zij later weer ingetrokken, en zij geeft aan dat zij door de grote druk die werd uitgeoefend bekend heeft.

In het gesprek dat ik in de gevangenis met haar heb, vertelt ze het zo:

Gespreksverslag

CdR – En wat zegt de politie wat je gedaan hebt?

KV – De politie zegt dat ik mijn kinderen heb vermoord.

CdR – En waar leiden ze dat uit af?

KV – Omdat ik alleen in mijn woning was toen hun kwamen. En omdat ik in een paniekerige toestand in de gang zat, op hun te wachten. En ze hadden gezegd dat ze mijn vingerafdrukken op het mes hadden gevonden. En het DNA, het bloed van mijn kinderen was onder mijn nagels aangetroffen. Van daaruit hebben ze gezegd: jij hebt het gedaan. Maar voordat al dat onderzoek is gedaan, hebben ze gelijk al gezegd dat ik het was geweest. Ze hebben nooit naar me geluisterd of wat dan ook, helemaal niks. Ook dat ik beneden in het celletje zat en er tegen me werd gezegd: Kim, als je gaat praten, dan kunnen we kijken of je afscheid kan nemen van je kinderen. En of je misschien naar de crematie toe kan. Toen heb ik eigenlijk gewoon zoiets gehad van: laat allemaal maar zitten, omdat ik continue heb gevraagd: mag ik naar mijn kinderen toe, mag ik naar mijn kinderen toe. En elke keer mocht het niet. En tijdens zo'n verhoor toen kwam er nog zo'n andere rechercheur binnen, die heel dreigend overkwam op mij, omdat hij tegen me begon te schreeuwen en te doen, dat ik echt zoiets had van: hij geeft me zo direct gewoon een knal. En toen had ik zoiets van: weet je, laat maar, dan beken ik wel. En toen heb ik ook gewoon gezegd dat ik het had gedaan en nog geen 10 minuten later zitten we in de auto onderweg om afscheid te nemen van mijn kinderen. Dus ja...

CdR – Is dat op video opgenomen, Kim?

KV – Geen idee. Daar heb ik me ook helemaal niet mee bezig gehouden, eerlijk gezegd.

CdR – Maar wat je me nu vertelt, dan... Je vertelt me nu eigenlijk van: nou, je hebt gewoon bekend, omdat je naar je kinderen wilde.

KV – Ja, anders mocht ik niet. Anders bleef ik in de beperking zitten daar en dan had ik ook niet naar de crematie toe gemogen van mijn eigen kinderen. En ik had bij mezelf zoiets van: dit mogen ze me niet aandoen. Ook omdat je met zoveel verdriet zit en dat wil je met je vriend en met je familie delen. En dat mag gewoon niet. En dat doet zoveel pijn, omdat hun ook verdriet hebben.

CdR – En die Benny, jij zegt van...hij heeft gezegd van...hoe zei je het nou? Ik ga ervoor zorgen dat je kinderen voor altijd slapen?

KV – Nee, hij zei: je kinderen zullen voor altijd slapen. Dat zei hij met een glimlach op zijn gezicht.

CdR – En uhm...wist je toen wat hij ging doen? Was je bang?

KV – Nee, het was toen al gebeurd. Maar dan heb je dat besef ook helemaal niet. En je gaat er ook niet bij nadenken van: wat bedoelt die er mee of wat gaat er nu gebeuren? Het enige wat je doet op zo'n moment is overleven, omdat hij met een mes op je afkomt. Dat is alles wat je probeert. Uit alle macht probeer je je te verweren, hoe sterk iemand ook is. En dankzij 1 trap van mij, waardoor het mes viel, is hij gewoon heel langzaam weggelopen. Hij is niet eens gaan rennen. En dat...alles beleef ik elke nacht weer opnieuw. Voornamelijk de woorden van hem dat mijn kinderen voor altijd zullen slapen.

CdR – Heb je dat ook tegen de politie verteld?

KV – Die luisteren toch niet. Naar alles wat ik heb gezegd, hebben ze nog nooit geluisterd. Hetzelfde dat ik hun heb verteld waar ze hem konden vinden. Dat ze me de volgende dag komen van: we hebben hem niet gevonden. Je kan mij niet vertellen, met zoveel plekken, dat je dat in 1 dag gaat bekijken en dat je niemand vindt. Dat gaat gewoon niet. Dus ze hebben er gewoon nog nooit wat mee gedaan. Helemaal niks. Dingen wat er zijn gevonden, ook helemaal niks mee gedaan. Ik heb daarna, en zo denk ik er nu nog steeds over, dat mensen gewoon fouten maken door te denken: ow, dat is nog een jonge moeder, die zal wel gek zijn geworden van haar eigen kinderen, want ze is alleen. Ik vind dat zulke dingen veel te makkelijk gezegd worden dat de moeder het heeft gedaan. Er zijn ook moeders die zoveel liefde hebben voor hun kinderen, die... het ergste wat ik mijn dochter heb aangedaan, is dat ik haar een tik op haar vingers heb gegeven, omdat ze met haar handen boven een brandende kaars stond. Dat is het ergste wat ik mijn dochter heb aangedaan. Het allerergste wat ik mijn zoon heb aangedaan is dat ik hem hoogstens een kwartier of een half uur heb laten huilen, omdat hij niet wilde slapen. Maar ja, maakt dat nu gelijk een slechte moeder? Lijkt mij van niet.

In het geval van Kim V. dient er serieus rekening mee gehouden te worden dat mogelijk sprake is van een valse bekentenis. Een groot aantal voorwaarden voor het optreden van een dergelijke bekentenis waren aanwezig. Ten eerste was zij op het moment van de verhoren in een zeer kwetsbare positie. Zij had net haar kinderen verloren, zij zat in volledige beperkingen en miste haar familie heel erg, met andere woorden, een extreem stressvolle situatie voor haar. Ten tweede was er het zeer langdurige en beschuldigende verhoor. Ook het inzetten van de hoofdinspecteur,

duidelijk een autoriteitsfiguur met zijn dreigende interviewstijl, heeft haar angst nog verder doen toenemen. Ten derde waren er vanuit het persoonlijkheidsonderzoek sterke aanwijzingen dat Kim kwetsbaar is om een valse bekentenis af te leggen onder druk. Kim is een nog kinderlijke, jonge vrouw, die vooral aardig gevonden wil worden en conflicten uit de weg gaat. Er is sprake van minderwaardigheidsgevoelens en een zwak ontwikkelde identiteit. De identiteitszwakte komt ook tot uiting in haar grote beïnvloedbaarheid. Toen Kim met Richard omging, ging



Ministerie van Justitie
Dienst Justitiële Inrichtingen

NIFP

Inlichtingen zie www.nifpnet.nl.

Schriftelijke sollicitaties
kunnen gestuurd worden naar:

NIFP Haarlem
Zijlweg 148 – C2
2015 BJ Haarlem

NIFP Locatie Haarlem-Alkmaar zoekt een

GZ-Psycholoog Jeugd en Volwassenen (v/m) 17 uur per week

Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) is het kennisinstituut voor deze beide vakgebieden. Het NIFP biedt onafhankelijke psychiatrische en psychologische expertise (diagnostiek, zorg en advies) aan justitiële en maatschappelijke ketenpartners. Er is een nauwe samenwerking met instellingen voor de Geestelijke Gezondheidszorg, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming.

Taken

De functie heeft een gevarieerd en uitgebreid takenpakket. Primair draagt u bij aan de borging van de kwaliteit van de psychologische rapportages Pro Justitia in het strafrecht bij jeugdigen en volwassenen.

Dit betekent dat

1. u adviseert in overleg met de opdrachtgever over de rapportage en de vraagstelling;
2. u rapportages bemiddelt naar geschikte deskundigen;
3. u de gemaakte rapportages voorziet van feedback voordat ze naar de opdrachtgever gaan.

Daarnaast zijn er een aantal secundaire taken

4. u geeft vorm aan de werving, selectie en opleiding van onafhankelijke deskundigen;
5. u bent actief in de netwerkvorming;
6. u bent actief betrokken bij het NIFP-beleid en de implementatie van de nieuwe taken rondom jeugd.
7. u bent werkzaam als consulent bij Reclassering Nederland.

Functie-eisen

U bent geregistreerd GZ-psycholoog. U beschikt over gedegen kennis van psychiatrische- en ontwikkelingsstoornissen en over ruime testervaring als psychodiagnosticus. U heeft ervaring en/of affiniteit met het forensisch werkveld en het zelfstandig verrichten van forensisch psychologisch onderzoek. Ervaring binnen de (jeugd of volwassenen) psychiatrie en/of de jeugdzorg strekt tot aanbeveling.

Bijzonderheden

De functie is - bij goed en volledig functioneren - gewaardeerd in schaal 13.
Het NIFP heeft goede secundaire arbeidsvoorwaarden en opleidingsmogelijkheden.

Inlichtingen

Voor vragen kunt u contact opnemen met: mevr. drs. Nicole van de Laar, Hoofd van Dienst en/of mevr. drs. Mariette Raven, gz-psycholoog, tel. 088 - 0710460.
Of via e-mail: NicolvdLaar@dji.minjus.nl / M.Raven@dji.minjus.nl

Sollicitatiewijze

Uw schriftelijke reactie op de vacature Psycholoog ontvangen wij graag voor 1 oktober 2010.



NIEUW VOOR GZ-PSYCHOLOGEN

MODULAIR SCHOLINGSPROGRAMMA VOOR

- Overgangsregeling klinisch psycholoog
- Tevens geaccrediteerd voor herregistratie klinisch psycholoog

Kijk op: www.rinogroep.nl/KPprogramma

PROFIELOPLEIDINGEN

- Eerstelijnspsycholoog
- Forensisch psycholoog
- Verslavingspsycholoog

Kijk op: www.rinogroep.nl/profielopleidingen

25 oktober
Frans de Waal
en zijn werk

2 december
Wat we in ieder geval
moeten begrijpen
van ouderen

27 januari
Werken met ernstig
zieke patiënten

[www.rinogroep.nl/
congressen](http://www.rinogroep.nl/congressen)



Vraag het programmaboek 2010-2011 aan:
www.rinogroep.nl/gzpsychologie

 RINO Groep
MENSENKENNIS

St. Jacobsstraat 12-14 | 3511 BS Utrecht
T (030) 230 84 50 | E infodeskBNS@rinogroep.nl

zij ook cocaïne gebruiken, volgens eigen zeggen uit nieuwsgierigheid; volgens haar zussen in het milieurapport van het PBC 'om erbij te horen en ze paste zich aan aan degene met wie ze was'. Ten slotte is het feit dat Kim V. de bekentenis vervolgens weer heeft ingetrokken ook een aanwijzing dat hij mogelijk vals is (Gudjonsson, 1993, 2003).

Advies aan de rechter en wat hij ermee deed

Rapporteren over ontkennende verdachten is een hachelijke onderneming, zoals ik in het vorige nummer van *GZ-Psychologie* al betoogde (de Ruiter, 2010). Mijn advies aan de rechter luidde dan ook: 'Gezien het feit dat mevrouw V. het plegen van het ten laste gelegde ontkent en aangeeft er geen herinnering aan te hebben, kunnen geen uitspraken worden gedaan over een eventuele relatie tussen een geconstateerde ziekelijke stoornis en het ten laste gelegde.' Verder adviseerde ik: 'De uitkomsten van de beperkte analyse van het verdachtenverhoor in deze zaak vormen aanleiding om de rechter-commissaris te adviseren nader onderzoek te laten verrichten naar de vraag of hier mogelijk sprake is van een valse bekentenis.'

Op 9 november 2007 doet de rechter uitspraak, zonder dat overigens nader onderzoek naar de mogelijke valse bekentenis door een deskundige heeft plaatsgevonden (LJN: BB7483, Rechtbank Haarlem, 15/630471-06, te downloaden via www.rechtspraak.nl). De rechtbank spreekt Kim V. vrij van de dubbele moord, c.q. doodslag. De rechtbank komt tot deze conclusie op grond van: 1. De twee door verdachte afgelegde bekentenissen zijn naar het oordeel van de rechtbank respectievelijk onrechtmatig verkregen (22 juni 2006) en onvoldoende betrouwbaar verkregen (29 juni 2006); 2. Het technisch onderzoek levert onvoldoende bewijs op dat verdachte haar kinderen heeft gedood en; 3. De stelling van de verdachte dat [de onbekende; Benny] de kinderen heeft gedood kan niet worden uitgesloten. Met name de hoofdinspecteur krijgt in het vonnis de zwarte piet toespeeld. Kim bekende, vlak voordat zij in een rouwcentrum afscheid van haar kinderen zou nemen, en direct nadat een hoofdinspecteur, met opgeheven

armen, haar intimiderend zijn scenario had opgedrongen. Naar het oordeel van de rechtbank presenteerde de hoofdinspecteur verdachte hier een aantal gegevens als vaststaande feiten die nog niet door onderzoek waren bevestigd, dan wel apert in strijd waren met de uiteindelijke onderzoeksresultaten.

Het Openbaar Ministerie gaat in hoger beroep tegen dit vonnis. Het Gerechtshof Amsterdam komt in februari 2010 tot een ander oordeel en veroordeelt Kim V. tot een gevangenisstraf van vier jaar en tbs met dwangverpleging. Ik ben er niet gerust op dat hier geen gerechtelijke dwaling is begaan. ■

Literatuur

- ¹ Gudjonsson, G. (1993). The psychology of false confessions and ways to improve the system. Vindplaats: <http://www.btinternet.com/~peter.hill34/gisli.htm>.
- Gudjonsson, G.H. (2003). The psychology of interrogations and confessions: A handbook. New York: Wiley.
- Merckelbach, H., & Smeets, T. (2010). Kim V.: Psychohydraulica versus psychofarmacologie. *GZ-Psychologie*, 2(5), 10-15.
- de Ruiter, C. (2010). Gedragkundige rapportage bij een ontkennende verdachte: Niet zo onschuldig als het lijkt. *GZ-Psychologie*, 2(5), 20-26.
- Vrij, A., Mann, S., Kristen, S., & Fisher, R.P. (2007). Cues to deception and ability to detect lies as a function of police interview styles. *Law and Human Behavior*, 31, 499-518.
- Prof.dr. C. de Ruiter, klinisch psycholoog, is als hoogleraar Forensische psychologie verbonden aan de Universiteit Maastricht en senior-onderzoeker bij het Trimbos-instituut te Utrecht.

■ Prof. dr. C. de Ruiter, klinisch psycholoog, is als bijzonder hoogleraar Forensische psychologie verbonden aan de Universiteit Maastricht en senior-onderzoeker bij het Trimbos-instituut te Utrecht. E-mail: Corine.deRuiter@maastrichtuniversity.nl. Web: www.corinederuiter.eu.